

uporabil v svoji operi nekoliko narodnih pesmi tako hrvaških kakor slovenskih. Da se nagiblje k starim vzorom operne skladbe, s tem nas je toli nadobudni skladatelj močno iznenadil. Ali mu mar niso znane napredne in sedaj docela uveljavljene težnje Wagnerjeve, vsled katerih je tako stara operna oblika, kakor tudi absolutna melodija italijanske in francoske opere malodane zadobila smrtni udarec? Doba Bellinijeve in Boieldieujeve slave je že zdavnaj minula in poskusi raznih današnjih Mascagnijev za osveženje slovesa nekdanje italijanske opere so se pa izjalovili. Danes žari modernemu opernemu komponistu le eno solnce, samo en sijajen vzor — veliki Wagner — in edino od tega je možno izhajati modernemu opernemu komponistu ter si odpirati, v kolikor mogoče, svojo pot. Ni dvoma, da je vse to skladatelju kakor opernemu kapelniku, g. Albiniju, znano, ali v tem slučaju pomeni to, da se izogiblje glasbenemu napredku, precejšen kos poti nazaj ter se da raztolmačiti edino s tem, da hoče puhle zunanje uspehe, kar pa bi sila malo svedočilo o idealnih umetniških težnjah njegovih. Večna škoda bi bila za mladega umetnika, ko bi žrtvoval svoj talent samo hipnim uspehom, dočim daje prirojena dispozicija njegova najlepše upe za istinite notranje uspehe, ki pa jih je možno doseči le po vestnem proučevanju izpričanih vzorov.

Jako so nas osupnile nekatere banalne točke opere, ki so dodobra podobne običajnim kupletom (zbori: »Oj molimo vas, molimo vas,« ali: »Složno, oj složno, braća sva,« ali pesem: »Za ljubav pravu« in še več drugih.) Čiščenje okusa na klasičnih vzorih, razločevanje pristne, čiste umetniško-glasbene krasote od brezpomembnih, banalnih public bodi skladatelju neogibno potrebna dolžnost.

Čuli smo tudi znatno število močnih reminiscenc, ki se jim do neke meje ni izognil skoro nobeden komponist-začetnik, vendar toliko rigorozen mora biti vsak ustvarjajoči umetnik, da se na njegovem umotvoru ne zaznavajo naravnostni vplivi. Primeri motiv, ki je identen Schumannovim »Waldscenen« št. 6, s pesmijo: »Ja voljan sam pomoći«.

Instrumentacija je preprosta, toda semintja dovolj duhovita. Natančnejše izdelanje bi jako koristilo operi.

Veselimo se, da bomo v kratkem slišali zopet kako novo operno delo mladega skladatelja, ter se nadejamo obenem, da nas na temelju izkušenj, pridobljenih v tem delu, iznenadi z dovršenejšim umotvorom, očiščenim pomanjkljivosti tega opusa, ki ga smatramo le kot gol poskus operne skladbe.

Jos. Procházka (Ljubljana).

Slovensko gledišče

Če smemo soditi po lepih uspehih, ki jih je imelo naše slovensko gledišče v prvih dveh mesecih letošnje sezone, moramo reči, da obeta biti ta sezona, če ne najboljša, pa brez ugovora ena najboljših v novem gledišču. Napredek vidimo kakor v drami tako v operi. Operni solisti in solistinje so izvrstne moči; dramatično društvo je imelo letos srečo pri angažiranju. Kar nas posebno veseli, je to, da se vpoštevajo pri opernem repertoarju čimdalje bolj dela slovanskih skladateljev. Vobče pa je naše mnenje to, da bode moglo slovensko gledišče šele takrat dobro prospevati, kadar preneha tisti vsak napredek

zavirajoči utrakvizem, kadar bo namreč naše deželno gledišče samo slovensko. Nemcem in renegatom pa naj postavi Kranjska hranilnica čimprej posebno gledišče . . .

A. Drama. — 4. novembra »Bankerot«, 11. novembra »Brez denarja« (burka), 15. novembra »Pepelka«, 18. novembra »Zajčkove hčere«, 25. »Zaza«.

B. Opera. — 6., 8., 13. in 16. novembra Albinijeva »Maričon« (glej rubriko »Glasba«!), 20., 22. Smetanov »Dalibor«, 28. novembra »Prodana nevesta«.

Onjegin.

Upodablajoča umetnost

Ganglov »Valvazor«. Kipar Alojzij Gangl je dovršil na Dunaju kip Valvazorja. V kratkem se ulije v bronu, tako da utegne morebiti prihodnje leto že stati spomenik na Muzejskem trgu v Ljubljani.

Arhitektura. V novejšem času je dobila tudi Ljubljana par novih arhitektonsko znamenitih poslopij. Takšni sta letos dograjeni deželni dvorec in justična palača. Deželni dvorec je zanimiva stavba, ki pa, žal, ni brez nekaterih hib. Zunanje stene so pretrezne in preprozaične, brez vsakih arhitektoničnih okraskov. Jako prozaični so zidani stebri pod balkonom na Kongresnem trgu. Koliko lepši bi bili kameniti okrogli stebri! Živimo ob meji Italije, kjer je klasična arhitektura s svojim stebrovjem doma, pa se nočemo ničesar naučiti! — Justična palača je sezidana v plemeniti renesansi, sicer pa ima isto šablonsko obliko kakor vse najnovejše sodne palače v Avstriji. — Letošnja stavbna sezona nam je ustvarila v Ljubljani tudi par hiš v takozvanem secesionistnem slogu. Še ni dolgo, kar smo čitali v dunajskih dnevnikih pereče satire na dunajsko secesionistno arhitekturo, katera da je prava persiflaža na zdravo pamet. Dovtipi na razne »moderne« stavbe so se kar bliskali dotičnim feljtonistom izpod peres in prosili so »secisionistne« arhitekta, naj imajo za božjo voljo usmiljenje z Dunajem ter naj nikar ne pačijo ulic s svojimi »modernimi« lepotami. Letos pa smo dobili v Ljubljani v Sodnih ulicah dva taka »muštra« arhitektonske secesije. In to je dobro! Kajti posihdob se bo gotovo vsak meščan, ki ima še nekoliko zdravega okusa, branil z rokami in nogami takih »modernih«(!) slogov. Kuge, kolere, lakote, vojske, potresa in pa — secesionistne arhitekture čuvaj nas Bog!

Arhimedes.

Med revijami

Popotnik. Pedagoški in znanstven list, letnik XXI., XXII. in XXIII. — Popotnik je začel izhajati l. 1880. v Celju. Ustanovila sta ga profesor celjske gimnazije Mihael Žolgar in učitelj celjske okoliške šole Jakob Lopan; l. 1883. se je list preselil v Maribor, kjer ga urejuje še dandanašnji njegov dolgoletni velezaslužni urednik g. ravnatelj Nerat. Do pred tremi leti je bil Popotnik neznamen listič, a z letnikom enoindvajsetim (1900) se je izpremenil v pedagoško revijo, ki ji baš sedaj poteka tretje leto (v celem triindvajseti